УВЕДЕНО У КАТАЛОГ БИБЛИОТЕКЕ УПРАВЕ ДРЖАВНОГ МОНОПОЛА
Бр. 644 стр. 2
PONIŠTENO

УСТАВ

SAVEZNO IZVRŠNO VEĆE
CENTAR ZA INFORMACIONU I DOKUMENTACIONU DELATNOST
Inv. br. 4117
SIGN.

КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

БИБЛИОТЕКА УПРАВЕ ДРЖАВНОГ МОНОПОЛА
PONIŠTENO

БЕОГРАД
ДРЖАВНА ШТАМПАРИЈА КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ
1901.

Инв. бр. 37176
1255

БИБЛИОТЕКА
Народе Дом Београд

УСТАВ
КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

I
Облик владавине, државна вера и државна област.

Члан 1.

Краљевина је Србија наследна уставна монархија са Народним Представништвом.

Члан 2.

Грб је Краљевине Србије двоглави бели орао на црвеном штиту с круном краљевском. Врх обе главе орлове стоји круна краљевска, а испод сваке канце по један кринов цвет. На прсима му је грб Кнежевине Србије: бео крст на црвеном штиту, са једним огњилом у сваком углу крста.

Народна је застава тробојна с црвеном бојом озго, плавом у средини, а белом оздо.

Члан 3.

Државна је вера у Србији Источна Православна.

Православна Црква Краљевине, по догматима једнака са Источном Васељенском Црквом, независна је и автокефална.

Члан 4.

Државна област Краљевине нити се може отуђити, ни раздвојити. Без пристанка Народног Представништва она се не може ни смањити, нити се делови њени могу размењивати.

II
Краљ

Члан 5.

Краљ је поглавар Државе. Он има сва права државне власти, коју врши по одредбама овога Устава.

Краљева је личност неприкосновена.

Члан 6.

У Србији влада Краљ Александар I, из Династије Обреновића V. Сва права краљевска, по више пута поновљеним одлукама народним, наследна су у Његовој Династији.

Престо Србије наслеђује се у потомству Краља Александра овим редом:

Мушко потомство из законитог брака по реду прворођења.

Ако Краљ не остави за собом мушког потомства, наследство прелази на побочну линију, а ако ниједног од мушких потомака у Дому Обреновића не би било, наследство прелази на његово непосредно женско потомство, опет из законитог брака.

Нарочити закон о Наследству Престола прописаће ближе одредбе о томе.

Члан 7.

Краљ и Његова деца морају бити вере источне православне.

Члан 8.

Краљ је старешина Дома Краљевског. Уређење Дома Краљевског прописаће Краљ нарочитим статутом, који ће саопштити Народном Представништву.

Члан 9.

Краљ не може бити поглавар другој којој држави, без претходног пристанка Народног Представништва.

Члан 10.

Краљ има извршну власт.

Он поставља и разрешава министре.

Он потврђује и проглашава законе.

Члан 11.

Краљ је неодговоран.

Сваки акт Краљев о пословима државним мора носити премапотпис надлежног министра, који тим самим постаје за њ одговоран, али указ о давању ордена и других државних одличија може према потписати и канцелар Краљевих ордена.

Члан 12.

Краљ је врховни заповедник војске.

Он даје војне чинове по закону.

Члан 13.

Краљ представља и заступа земљу у односима са страним државама.

Он оглашава рат и закључује уговоре о миру, савезу и друге, и саопштава их Народном Представништву у колико и кад то земаљски интереси допуштају.

Али је неизоставно потребно претходно одобрење Народног Представништва како за трговинске тако и за све друге уговоре, којима би се теретиле земаљске финансије, или којима би се мењали земаљски закони, или којима би се ограничавала јавна или приватна права српских грађана.

Члан 14.

Краљ поставља све државне чиновнике.

У Његово име врше власт сва државна надлештва.

Он даје законом установљене ордене и друга државна одличја.

Он има право кованья новца по закону.

Он има право амнестије за политичке кривице.

Он има право помилованья; али помиловање не уништава пресуду у њеном грађанском делу.

Члан 15.

Краљ сазива Народно Представништво у редовне или ванредне сазиве. Народно Представништво, пошто се конституише, представља се Краљу, и то оба дома заједно.

Краљ отвара седнице Народног Представништва или лично, Престоном Беседом, или Посланицом, или Указом. Све ове акте премапотписују сви министри. На Престону Беседу Народно Представништво одговара Адресом.

Краљ има право одложити седнице Народног Представништва, али без пристанка Народног Представништва то се одлагање не може поновити у једном сазиву, нити може бити дуже од два месеца.

Краљ има право да распусти Народну Скупштину. Указ о томе премапотписују сви министри. Истим се указом наређују нови избори у року од три месеца, и сазива Народно Представништво у року од четири месеца по распусту Народне Скупштине.

Краљ закључује седнице Народног Представништва или Престоном Беседом, или Посланицом, или Указом, које такође премапотписују сви министри.

Редовни сазив Народног Представништва може бити закључен само пошто је Народно Представништво било отворено.

Члан 16.

Краљ одређује Прокламацијом или Указом ко ће вршити уставну краљевску власт и у којим границама, кад Он пође ван земље.

Члан 17.

Цивилна листа Краљева одређује се законом. Једном одређена цивилна листа не може се повећати без пристанка Народног Представништва, ни смањити без пристанка Краљевог.

Члан 18.

Краљ и Престолонаследник пунолетни су кад наврше осамнаесту годину.

Члан 19.

У случају смрти Краљеве, Престолонаследник, ако је пунолетан, узима одмах краљевску власт, као уставни Краљ, у своје руке, и објављује Прокламацијом Своје ступање на Престо.

Он сазива тада Народно Представништво, најдаље за десети дан после Свога ступања

на Престо, да пред Народним Представништвом положи Уставом утврђену заклетву.

Ако је Народна Скупштина раније распуштена, а нова још није изабрана, сазива се за тај посао дотадање Народно Представништво.

Све ово вреди за случај кад малолетни Краљ, постав пунолетан, узме краљевску власт у Своје руке.

Члан 20.

Заклетва, коју Краљ пред Народним Представништвом полаже, гласи:

„Ја (име) заклињем се Свемогућим Богом, да ћу чувати независност и целину Краљевине, да ћу владати по Уставу и законима, да ћу одржати неповређена права народна и да ћу у свима Својим делима и тежњама вазда имати пред очима добро народно. Тако Ми Господ Бог помогао."

Члан 21.

Ако је у време смрти Краљеве Престолонаследник малолетан, уставну краљевску власт вршиће до Његовог пунолетства, у име Његово, а у својству Краљевског Намесника, удова Краљица. Ако ње нема, Краљевски ће Намесник бити онај од пунолетних мушких чланова Дома Краљевског, који је по реду наследства најпречи.

У оба ова случаја, Краљевски ће Намесник објавити народу прокламацијом, да је узео у своје руке вршење краљевске власти, и у исто време сазвати Народно Представништво најдаље за десети дан по смрти Краљевој или од кад је дужност намесничка

прешла на њега, да пред њим положи краљевску заклетву.

Односно сазива Народног Представништва, ако би Народна Скупштина била распуштена, вреди оно што је речено у чл. 19. овога Устава.

Члан 22.

Ако у Краљевском Дому нема никога, који би по чл. 21. овог Устава могао узети вршење краљевске власти, Краљ има право наименовати Намесништво од три лица малолетном Престолонаследнику. Ако Он то није учинио, краљевску ће власт прихватити Министарски Савет, и одмах, а најдаље за десети дан по смрти Краља, сазвати Народно Представништво, да оно у заједничкој седници под председништвом Председника Сената, који у том случају постаје први Намесник, изабере још два Краљевска Намесника између заслужних српских државника.

Ако би због малолетности члана Краљевског Дома, који би по праву имао бити Намесник, Намесништво прешло на намеснике међу заслужним државницима, њихово намесништво престаје чим члан Краљевског Дома постане пунолетан.

Ако би Народна Скупштина била распуштена, поступиће се односно сазива Народног Представништва по члану 19. овог Устава.

Краљевско Намесништво, ако га је Краљ наименовао, полаже заклетву пред Народним Представништвом према чл. 21. Устава; ако је пак Народно Представништво изабрало Намесништво, оно полаже одмах заклетву краљевску пред Народним Представништвом, које га је изабрало.

Члан 23.

Ако Краљ не би по смрти оставио потомства, али би Краљица у време смрти Његове била у благословеном стању, Краљевску ће власт вршити, до Њеног порођаја, привремено намеснштво, састављено од Председника Сената, Председника Државног Савета и Председника Касационог Суда. Привремено Намеснштво поступа тада према чл. 21 Устава.

Члан 24.

За време малолетства Краљева не могу се чинити никакве промене у Уставу, нити се могу икакви предлози о томе узети у поступак.

III

Уставна права српских грађана.

Члан 25.

Пред законом су сви српски грађани једнаки.

Грађанима српским нити се могу давати, нити признавати титуле племства.

Члан 26.

Сваком се српском грађанину ујемчава лична слобода овим Уставом.

Грађанин српски не може бити узет на одговор, нити пред власт позиван, сем у случајима, које је закон предвидео, и начином како је закон одредио.

Осим кад је на делу ухваћен, српски грађанин не може бити притворен нити иначе

лишен слободе, без писаног и законским разлозима поткрепљеног решења надлежне истражне власти. Решење о притвору мора се саопштити и предати лицу које се притвара, у самом часу притварања, или најдаље за 24 часа од како је притворено.

Против решења о притвору притворени има право жалити се надлежном првостепеном суду. Ако се притворени за прва три дана од кад је притворен не жали суду, истражна власт мора четвртог дана послати предмет суду и без жалбе.

У сваком случају суд је дужан решење о притвору у току од 24 часа или оснажити или уништити. То је решење одмах извршно, али и против њега има право жалбе Касационом Суду.

Органи власти, који би скривили против ових одредаба, казниће се за незаконо лишење слободе.

Члан 27.

Ником не може судити ненадлежан суд.

Члан 28.

Судити се може само ономе, који је надлежно саслушан или позван законским начином да се брани.

Казне се установљавају само законом и примењују само на дела, за која је закон у напред одредио да се тим казнама казне.

Члан 29.

Смртном се казном може казнити само убиство с предумишљајем, ајдучија, атентат на Владаоца или чланове Његова Дома, и

случајеви, за које је она војним законом предвиђена.

Члан 30.

Стан је српског грађанина неповредан.

Претрес стана може вршити само надлежна власт и то у случајевима законом предвиђеним и по прописима закона.

У сваком случају се дотичном грађанину мора одмах на месту дати писмени акат о том: је ли што и шта поименце нађено у његову стану, ко је, по чијем налогу и зашто вршио претрес.

Члан 31.

Својина је неповредна, ма какве природе била.

Само у случајевима државне или друге јавне потребе може се српском грађанину ограничити или одузети право својине, али и тада се то може чинити само по одредбама закона и по претходној накнади.

Члан 32.

Казна конфискације не може се установити. Али се ствари којима је кривица каква учињена могу одузети.

Члан 33.

Слобода је савести неограничена. Све су признате вере под заштитом закона, у колико вршење њихових обреда не вређа јаван ред или морал.

Забрањује се свака радња (проселитизам) против Државне Вере.

Српски се грађани не могу ослободити грађанских и војних дужности, позивајући се на прописе своје вере.

Члан 34.

Исказивање и предавање јавности својих мисли сваком се грађанину српском ујемчава. Ограничења у томе могу се чинити само законом; али се цензура не може завести ни законом.

Члан 35.

Неповредна је тајна писама и телеграфских депеша, осим за време рата и у кривичним истрагама.

Закон одређује који органи државни и како одговарају за повреду ове уставне одредбе.

Члан 36.

Српски грађани имају право скупљати се, без оружја, договора ради, у зборове према законским прописима. За држање зборова у затвореном простору довољна је само пријава власти. Али за зборове у отвореном простору, који се не могу држати без претходног одобрења, прописаће се нарочите законске одредбе.

Члан 37.

Српски грађани имају право удруживати се у циљевима, који нису противни Уставу и законима.

Члан 38.

Српски грађани имају право петиције.

Члан 39.

Сваки српски грађанин има право жалити се против поступака власти.

Ако власт нађе да је жалба неоснована, дужна је жалиоца известити у законом одређеном року решењем, у коме ће изложити из којих је законских разлога одбила жалиоца.

Ако у законом одређеном року власт не изда решење, сматра се да је жалиоца одбила, и он тим самим добива право жалбе вишој надлежној власти.

Сваки српски грађанин има право, непосредно и без ичијег одобрења, тужити суду државне чиновнике и органе самоуправне власти, ако су они у својем службеном раду повредили његова права.

За министре, судије и војнике под заставом важе у том погледу нарочите уставне или законске одредбе.

Члан 40.

Странци у Србији уживају заштиту земаљских закона, што се тиче личности и имања њихова; они су дужни сносити како војне тако и све друге терете државне, општинске и других самоуправних установа, у колико нису од тога ослобођени међународним уговорима.

Члан 41.

Политички се кривци не могу издавати.

Члан 42.

Како се добива и губи право српског грађанства, одређује се нарочитим законом.

IV
Народно Представништво

а. Опште одредбе

Члан 43.

Законодавну власт врши Краљ са Народним Представништвом.

Народно Представништво састављају Народна Скупштина и Сенат.

Избори за Народну Скупштину се врше на дан 21 Маја, а избори за Сенат на дан 8. Септембра.

Нико не може бити члан и у Скупштини и у Сенату у исто време.

Сваки члан Народног Представништва заступа цео народ.

Члан 44.

Народно се Представништво сазива указом сваке године у редован сазив у Престоницу Краљевине Србије најдаље до 1. октобра.

Само у случају рата Народно Представништво се може сазвати и изван Престонице.

Члан 45.

И Скупштина и Сенат држе своје састанке и доносе одлуке сваки засебно, осим случајева у којима је овим Уставом заједничка радња изречно прописана.

Члан 46.

Пуномоћства чланова оба дома прегледа и оверава општа седница Касационог Суда.

Члан 47.

Право предлагања закона припада и Краљу и Народном Представништву. Влада у име Краља подноси законске предлоге увек најпре Народној Скупштини.

И Влада и чланови Народног Представништва имају право повући натраг своје предлоге, пре но што је о њима донета коначна одлука.

Члан 48.

Ниједан закон не може се издати, укинути, изменити, обуставити или протумачити било почесно било у целини; нити се предлог законски може Краљу на потврду поднети, пре него што га Народна Скупштина и Сенат појединце и у целини већином гласова усвоје.

Члан 49.

Закони и законите наредбе, који су законитим начином обнародовани, имају обавезну силу за све грађане и власти земаљске. Осим самог Народног Представништва нико други нема права решавати: је ли при каквом закону, који је надлежно обнародован, и Народно Представништво суделовало начином како то овај Устав прописује.

При обнародовању закона мора се казати да га је усвојило Народно Представништво, а при обнародовању уредаба и наредаба именовати одредбе закона, на којима се оснивају.

Члан 50.

Право бирачко за Народну Скупштину има сваки рођени или прирођени српски грађанин, који је навршио 21 годину, који плаћа Држави 15 динара непосредне порезе које било врсте (али без икаквих прореза) и који није пресудом судском изгубио бирачко право.

Сенаторе имају право бирати сви они који имају право бирати и посланике за Народну Скупштину, али плаћају 45 динара непосредне порезе, које било врсте (без икаквих прореза), на годину.

Да ли ко по Уставу и по закону има бирачка права, решавају надлежни првостепени судови. Они ће водити и надзор о уредном саставу бирачких спискова и чинити у њима исправке или по жалби или кад сами какве неисправности примете.

Колику ко количину порезе плаћа доказује се пореском књижицом за последње три године.

Члан 51.

Не могу ни бирати ни изабрани бити официри и војници под заставом.

Члан 52.

Изборни закон одређује у којим се случајевима губи бирачко право.

Члан 53.

Чланови Народнога Представништва, чим им буду пуномоћства оверена, полажу ову заклетву: „Ја (име и презиме) закљињем се јединим Богом, да ћу Устав верно чувати и да ћу при саветовању и гласању само опште добро Краља и Народа у виду имати. И како ово испунио будем, тако ми Бог помогао и овога и онога света.“

Ову заклетву народни представници полажу пред свештеником у седници, и остављају је и написану на чување у архиве Народног Представништва.

Члан 54.

Народна Скупштина за сваки сазив бира из своје средине председника и два потпредседника, као и потребни број секретара. Председника и два потпредседника Сената поставља Краљ за целу периоду. Секретаре Сената бира сам Сенат за сваки сазив из своје средине.

Члан 55.

Оба дома могу решавати како о свом конституисању, тако и о свима другим питањима, само ако је у седници више од половине целокупнога Уставом одређенога броја њихових чланова. За пуноважне закључке, изузеч случајеве за које је Уставом друкчије наређено, потребна је већина гласова присутних чланова. Кад се гласови поделе на једнако, сматра се да је предмет одбачен.

Глас се може дати само лично.

Члан 56.

Кад било Сенат било Скупштина какав предлог одбаци, он им се не може више подносити за време истога сазива.

Члан 57.

Оба дома имају право петраге у изборним и чисто административним питањима. Сваки члан оба дома има право управљати министрима питања и интерпелације. Министри су дужни на њих одговорити у току истога сазива.

Члан 58.

Сваки има право управити молбе и жалбе писмено на оба дома. У Скупштини и у Сенату имају право говорити само њихови чланови, министри и владини повереници. Ни Скупштина ни Сенат не могу примати ни депутације ни појединце, нити допустити да ко други у њиховој средини говори, осим горе поменутих лица.

Члан 59.

Нико и никад не може узети на одговор члана ма ког дома за исказано мишљење или за глас дат у Народном Представништву.

За време мандата ни један члан оба дома нити може бити узиман на одговор, нити за какву било кривицу у притвор стављен, пре но што то одобри онај дом којему је он члан.

Од овога се изузима случај кад је скупштинар или сенатор ухваћен на самоме делу у кривици која за собом повлачи притвор. Али и у том случају дотични се дом извештава и он одлучује, хоће ли се истрага наставити или прекинути.

Члан 60.

И Скупштини и Сенату припада искључиво право, да у својој средини одржавају ред преко својих председништава.

Никаква оружана сила без позива председништва не може ући у зграде или у дворишта Народнога Представништва.

Нико оружан не сме у зграде Народнога Представништва ући, осим лица која оружје по пропису носе а у Народно Представништво долазе по послу самога Народног Представништва.

Члан 61.

Оба дома стоје у непосредној вези само са министрима.

Члан 62.

Предлог који један дом усвоји шаље се на даљи рад другоме дому. Ако га и други дом у целини без икакве измене усвоји, Народно је Представништво предлог усвојило.

Ако ли пак један дом учини какве измене у предлогу, који је други дом усвојио и њему послао, предлог се с тим изменама враћа ономе дому који га је прво претресао. Ако он остане при своме првом решењу, предлог се враћа на друго и последње решавање ономе дому, који га је други по реду претресао. Не буде ли ни тада усвојен, предлог се сматра као одбачен и у истом се сазиву не може више ни једном дому подносити.

Предлог, одбачен у начелу у коме било дому, не може се ни другоме дому у току истога сазива подносити.

Буџет решава коначно Народна Скупштина при другом претресу, ако би га Сенат после првог скупштинског претреса у чем изменио.

Члан 63.

За време трајања рада у Народном Представништву чланови оба дома имају по пет-

наест динара дневнице. Председници Сената и Скупштине имају сем тога и по 5000 динара годишњега додатка.

Члан 64.

Пословници за оба дома израдиће се нарочитим законом.

б. Народна Скупштина

Члан 65.

Народну Скупштину састављају народни посланици, које народ слободно бира по одредбама овога Устава и изборнога закона.

Народних посланика има 130.

Београд бира два посланика, а окружне вароши, као и општине таковска и добрињска, по једног. Остали број бирају окрузи по окружним листама према сразмери свога становништва. У свакој окружној листи мора бити један кандидат, који је свршио факултет у Србији или на страни. Законом се прописују ближе одредбе.

Члан 66.

Бирање је посланика непосредно, а гласање је тајно.

Члан 67.

Може бити изабран за посланика у Народној Скупштини:

а) који је рођени или прирођени српски грађанин;

б) који ужива сва грађанска и политичка права;

в) који је навршио 30 година;

г) који стално живи у Србији;

д) који зна читати и писати;

е) који Држави плаћа годишње најмање 60 дин. непосредне порезе. Колико ко плаћа на годину порезе, доказује се пореским књижицама за последње три године.

Али адвокати и сви они који су свршили факултет у Србији или на страни, могу бити бирани и ако плаћају 30 динара годишње непосредне порезе.

Члан 68.

Не могу бити посланици у Народној Скупштини:

а) који сами бирачког права немају, или га вршити не могу;

б) активни чиновници, сем чланова Касационог Суда, Председника и чланова Главне Контроле, Председника Апелационог Суда, Професора Велике и средњих школа, Управника Монопола, Библиотекара Народне Библиотеке, лекара, инжињера и оних чиновника на расположењу или у пенсији, који су свршили факултет;

в) Председници општина;

г) Свештеници оба реда.

Члан 69.

Посланички мандат траје четири године.

Посланички мандат губи онај посланик, који за трајања мандата добије плаћену државну или од државе зависну службу, сталну или привремену, као и онај који за то време, ако је чиновник, буде унапређен.

Који овим начином изгуби мандат може бити поново биран, ако то допушта његов нови положај.

в. Сенат

Члан 70.

Престолонаследник, кад постане пунолетан, Архиепископ Београдски и Епископ Нишки по праву су чланови Сената.

Сем њих Сенат састављају:

а) тридесет чланова, које Краљ именује на цео живот;

б) осамнаест чланова, од којих Београд бира једног, а седамнаест остали изборни окрузи, које ће изборни закон одредити.

Сви чланови Сената полажу заклетву као и Народни Посланици.

Члан 71.

Мандат изабраних чланова Сената траје шест година. Бирање је сенатора непосредно, гласање је тајно.

Члан 72.

Може бити постављен или изабран за сенатора:

а) који је рођени или природњени српски грађанин;

б) који ужива сва грађанска и политичка права;

в) који стално живи у Србији;

г) који је навршио 40 година;

д) који плаћа Држави годишње најмање

200 дин. непосредне порезе, што се доказује пореским књижицама за последње три године.

Не морају имати ову погодбу плаћања порезе: грађани, који су били председници или потпредседници Народне Скупштине; ђенерали у пенсији или у оставци; пређашњи министри, саветници, изванредни посланици и дипломатски агенти.

Члан 73.

Не могу бити сенатори активни чиновници, изузев изванредних посланика и дипломатских агената као и свију оних који према чл. 68. Устава могу бити бирани за посланике у Народној Скупштини.

Официри под заставом не могу бити бирани за чланове Сената. Исто тако не могу бити ни именовани, осим ђенерала у броју највише до четири.

Свештеници оба реда могу бити бирани у Сенат.

Члан 74.

Чиновник који је сенатор, не може бити пенсионисан без свога пристанка, до навршене седамдесете године, сем ако је навршио 40 година државне службе или је тако оболео да не може вршити своју службу.

Члан 75.

Сенат се сазива у исти мах кад и Народна Скупштина, и престаје радити кад и она.

Сенат се никад не распушта.

V

Министри

Члан 76.

На врху Државне Управе, непосредно под Краљем, стоје министри. Краљ именује једнога од њих за председника, који може бити и без портфеља.

Ступајући у дужност, министри полажу пред Краљем заклетву, да ће бити верни Краљу, и да ће савесно вршити уставне и законске одредбе.

Члан 77.

Ниједан члан Краљевског Дома не може бити министар.

Члан 78.

Министри имају приступа у оба дома Народног Представништва. Оба су дома дужна саслушати их, кад год то затраже.

Министри не могу бити посланици у Народној Скупштини, нити путем народног избора постати сенатори.

Кад посланик Народне Скупштине или сенатор кога је народ изабрао постане министар, губи свој мандат.

Члан 79.

Министри су за своја дела одговорни Краљу и Народном Представништву.

Писмена или усмена наредба Краљева не може ни у којем случају заклонити министра од одговорности.

Члан 80.

Краљ и Народно Представништво имају права оптужити министра:

а). за издају Земље и Владаоца;

б). за повреду Устава и уставних права српских грађана;

в). за примање мита;

г). за повреду закона у случајевима нарочито одређеним у закону о министарској одговорности.

Ове кривице застаревају пет година по извршеном делу.

Члан 81.

Предлог за оптужбу министра не може се узети у поступак ако га нису потписали најмање 20 чланова Народне Скупштине.

Да се министар оптужи потребно је да је гласало за то две трећине од целокупнога броја посланика.

Оптужба министра, једном одбачена, не може се више поновити за исто дело.

Министрима суди Сенат.

Посебне одредбе о министарској одговорности утврдиће се нарочитим законом.

Члан 82.

Без пристанка Народне Скупштине Краљ не може ни амнестирати, ни опростити, ни смањити казну осуђеном министру, нити истрагу над њим прекинути и осуду спречити.

VI

Државни Савет

Члан 83.

Државни Савет састављају 15 чланова, које Краљ именује између наименованих чланова Сената.

Члан 84.

Државни саветници улазе у ред осталих државних чиновника. Али државни саветници не могу бити против своје воље уклоњени са својих места, ни преведени у друга звања државне службе. Они се стављају у пенсију кад наврше 70 година живота. Иначе могу бити стављени у пенсију ако су навршили 40 година државне службе или ако су тако онемоћали да не могу више вршити своју дужност или ако то сами затраже.

Ако државни саветник постане министар, његово се место у Савету не попуњава, а кад престане бити министар он се враћа на своје место у Савет.

Само у случају кад би у Савету остао мањи број чланова, од броја који закон о Пословном Реду у Државном Савету утврђује за доношење пуноважних одлука, попуњава се одмах толико места, колико је потребно те да Савет може радити.

Плата је саветницима на годину 10.000 дин. Додатак председнику Савета је 4.000 дин. годишње.

Члан 85.

Државни Савет има ове дужности:

1) да расматра и решава по жалбама против Указа, којима се вређају закона приватна права. Главна Контрола има право да се жали у име Државе, ако је Указом какав државни материјални интерес повређен у корист појединаца.

2) да расматра и решава жалбе против министарских решења у предметима административног спора. Оваква решења Државног Савета обавезна су за министра.

3) да расматра и решава по жалбама против министарских решења, донесених по предметима за које министар није по закону надлежан, или који прелазе круг његове законом одређене власти. Ова су решења обавезна за министра.

4) да решава коначно о надлежности у случају сукоба између административних власти.

5) да решава о прирезима за потребе округа, срезова и општина, ако прирези прелазе суму, коју сама управна власт по закону одобрава. Исто тако и о задуживању округа, срезова и општина.

6) да одобрава продају и у опште отуђивање непокретних добара окружних, среских и општинских.

7) да решава о расходовању оних сума за које би се показало да се немају од куда наплатити.

8) да одобрава поравнања између Државе и појединих лица, која би се по државне интересе као корисна показала.

9) да решава да ли по закону има места заузимању непокретних добара за опште-народну потребу.

10) да одобрава изузетно ступање у српско грађанство.

11) да одобрава делимичне издатке из општега кредита, одређеногa буџетом за ванредне потребе, као и делимично употребљавање кредита, одређеногa на грађевине, у колико би издатак у појединим случајевима био већи од суме којом министар може по закону сам располагати.

12) да врши послове, који би му разним законима одређени били.

Члан 86.

Пословни ред у Државном Савету одредиће се особеним законом.

VII.

Судска власт

Члан 87.

Правда се изриче по закону, а у име Краља.

У изрицању правде судови су независни.

Нарочитим законом уређује се устројство судова по начелу независности судске и некретности судија.

Никакав суд ни судско уређење или надлежност не могу се ни установити, ни изменити, ни укинути друкчије сем законом.

Прекидања истраге и суђења у току (аболиције) код неполитичких кривица не може бити.

VIII.

Државне финансије

Члан 88.

Сваки српски грађанин плаћа Држави порезу.

Нико се не може ослободити порезе сем случајева законом предвиђених.

Краљ и чланови Краљевског Дома не плаћају никакве порезе.

Члан 89.

Никаква пенсија, милостиња, или награда не може се дати из државне касе, ако није на закону основана.

Члан 90.

Сваке године Народно Представништво одобрава Државни Буџет, који вреди само за годину дана.

Буџет се мора подносити Народној Скупштини у самом почетку њенога рада. Заједно с Буџетом подноси се свагда Завршни Рачун последње закључене буџетске године. Сви приходи и расходи државни морају ући и у Буџет и у Завршни Рачун.

Без одобрења Народног Представништва не може се никаква државна пореза нити какав државни прирез установити или изменити.

Исто се тако не могу без одобрења Народног Представништва уштеде једне буџетске партије или године употребити на подмирење потреба друге буџетске партије или године.

Пошто се у Скупштини претресе и усвоји, Буџет се подноси Сенату.

Члан 91.

Позиције расхода у поднесеном Буџету не може Народно Представништво повећавати.

Члан 92.

Народно Представништво не може одбацити Буџет у начелу нити избрисати из буџета издатке, који су на основу закона у Буџет стављени.

Члан 93.

Кад се деси да Народно Представништво не утврди Буџет пре почетка рачунске године, оно мора дати одобрење за даље вршење прошлогодишњег Буџета, све докле се нов Буџет не одобри.

Ако ли је Народна Скупштина распуштена или одложена пре него је Буџет свршила, Краљ може Указом, који премапотписују сви министри, а по одобрењу Државног Савета, наредити вршење прошлогодишњег Буџета до састанка Народног Представништва, а најдаље за годину дана.

Члан 94.

Без пристанка Народног Представништва не може се Држава задужити.

Влада је дужна поднети Народном Представништву детаљни извештај о томе, како су финансијски уговори закључени и остварени и тражити од Народног Представништва за њих разрешницу.

Тачност овог извештаја оверава Главна Контрола.

Члан 95.

Државно се имање може отуђити, оптеретити, или му се приход заложити само законом.

Од државног имања разликује се Краљево приватно имање, којим Краљ располаже.

IX

Главна Контрола

Члан 96.

За преглед свију државних, окружних, среских, општинских и депозитних издатака и рачуна без изузетка постоји Главна Контрола, која је и рачунски суд.

Законом се прописује устројство Главне Контроле по начелу самосталности.

X

Општине

Члан 97.

Општине у својим чисто унутарњим пословима уређују се по начелу самоуправном.

Границе њихове самоуправе поставиће се законом.

XI

Вероисповеди

Члан 98.

Све црквене власти у Краљевини стоје под врховним надзором Министра Црквених Послова.

Нарочити закон, по саслушању Архијерејскога Сабора, прописује уређење црквених власти.

Све стране вероисповеди само у унутарњем своме уређењу управљају се по законима својих вера, а у свему осталом подлеже надзору Министра Црквених Послова.

Никаква преписка између црквених власти туђинских вероисповести у Краљевини са другим властима у иностранству није допуштена без одобрења Министра Црквених Послова, и никакав акт који је произашао од туђинских власти не сме се у Краљевини објавити без одобрења Министра Црквених Послова.

XII.

Добротворни заводи

Члан 99.

Фондови и имања добротворних или приватних просветних завода, основаних на којим било законима земаљским, не могу се никад ни на што друго употребити до на оно чему су намењени.

привремени изборни закон, као и привремени пословни ред за први сазив оба дома. За прве изборе Народне Скупштине и Сената дан избора ће утврдити привремени изборни закон. Мандат добивен на тим изборима вреди за посланике Народне Скупштине до 21 маја 1905, а за сенаторе до 8 септембра 1907.

Члан 107.

Овај Устав ступа у живот кад га Краљ потпише, а обавезну силу добива кад се обнародује.

Дано у Нашем Краљевом Двору на дан 6 Априла 1901 године у Београду.

Александар с. р.

Inv. br. 37176